

Яцюк О. О.

здобувач вищої освіти III курсу

Науковий керівник – Побережна Н. О.,

кандидат педагогічних наук,

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ОДНА З ІННОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ

Інформаційна перенасиченість сьогодення кидає виклик сучасному суспільству. Глобалізація, інформаційна та медійна революція мають як позитивний вплив – можливість отримати інформацію «тут і зараз», а також негативний – недостовірність такої, існування фактів маніпуляцій та інформаційних фейків. Так, постає нагальна необхідність пошуку засобів, методів щодо реальної оцінки достовірності інформації, отримання практичних навичок з правилами користування мас-медіа з користю.

Тема нашого дослідження має особливе місце в українському освітньому процесі, оскільки, аналіз історії розвитку медіаосвіти дає пересвідчитися, що у світовому науковому колі питання «медіаосвіти» та «медіаграмотності» вже набуло неабиякого розмаху. Так, у 1973 році на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно, телебачення та аудіовізуальної комунікації, вперше використано такі терміни, а початок впровадження у навчальний процес медіаосвіти перепадає на 60-ті роки ХХ ст. у таких країнах, як Велика Британія, Канада, Німеччина, США, Франція [1, с. 6].

Щодо рівня дослідженості цієї сфери зазначимо наступні прізвища: зокрема, зарубіжних вчених Д. Букінгем, Л. Мастерман, Е. Томан та ін., вітчизняні – Г. В. Онконович, В.Ф. Іванов, О.В. Волошенко, Л.А. Найдьонова та ін. Також можем знайти відповідні відомості на освітніх офіційних порталах та сайтах Міністерства освіти і науки України, Профспілки працівників освіти і науки України, базі даних «Законодавство України» - нормативно-правові акти, що регулюють освітній процес та запровадження інновацій у освітній процес [3, с. 1-2].

Як стверджують В. Ф. Іванов, О. В. Волошенко, термін «медіаграмотність» походить від термінів «критичне бачення» та «візуальна грамотність». Інші науковці вважають, що медіаграмотність спрямована на те, щоб людина була активна та грамотна, така, що має розвинуту здатність сприймати, створювати, аналізувати, оцінювати медіатексти, розуміти соціокультурний і політичний контексти функціонування медіа в сучасному світі, кодові й репрезентативні системи, які ті використовують [1, с. 10].

За Г.В. Онтонович, «медіаосвіта» — напрям у педагогіці, спрямований на вивчення масовокомунікативної й інформаційної природи ЗМІ (преси, телебачення, радіо, кіно, відео і т. ін.) та принципів їх використання для актуалізованого оволодіння основами знань [3, с. 5].

Педагогіка та освіта не стоїть на місці, знаковою подією для якої є Розроблення і прийняття нової редакції Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, що схвалена постановою Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110. Даний нормативно-правовий рівень на законодавчому рівні закріпив вихідні положення медіаосвіти в Україні: головну мету і завдання, принципи, пріоритетні напрями розвитку, форми, а також етапи та умови реалізації Концепції.

Розмова про запровадження медіаосвіти бере свій початок від 1999 року - з відкриттям у Львові Інституту екології масової комунікації, керівник якого Б. Потятинник налагодив співробітництво з американськими медійними асоціаціями і вже у 2002 р. разом з ними організував проведення міжнародної науково-практичної конференції «Медіаосвіта як частина освіти громадянина». Вперше була розроблена і впроваджена у навчальний процес львівської ЗОШ №77 програма факультативного навчання з курсу «Медіаосвіта в Україні» для 7-11 класів[2, с. 169].

На сьогодні спостерігається тенденція небайдужості громадських організацій до гострих проблем суспільства: у 2011 році Академія української преси в партнерстві з Міністерством освіти і науки України за підтримки Програми У-Медіа Інтерньюс-Нетворк та Міжнародного фонду «Відродження» започаткувала Першу міжнародну конференцію з медіаосвіти і медіаграмотності «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». За 7 років конференція пройшла шлях споріднений шляху медіаосвіти в українському суспільстві: від педагогічної інновації до життєво необхідної навички особистості.

Щодо освітніх проектів знаковим, на нашу думку, є «Вивчай та розрізняй», який реалізується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) у партнерстві з Академією української преси та StopFake. За активної підтримки Міністерства освіти і науки України, та фінансової допомоги Сполучених штатів Америки, зокрема, у даному проекті також беруть участь Сербія, Туніс, Йорданія та США. Організатори мають на меті - сформувані в учнів середніх шкіл України навички медіаграмотності, навчити їх критично мислити та відрізняти факти від дезінформації[6]. Старт відбувся торік: 1-2 лютого 2018 року[5]. Вже у травні 2019 року були підведені перші підсумки за: учні 8-х та 9-х класів, у навчальну програму яких включили заняття з медіаграмотності та критичного мислення, в подальшому краще виконували всі завдання оцінювання. По-перше, на 18 % вони були вправніші у виявленні фейкових історій, по-друге, на 16 % у розрізненні фактів та коментарів і на 11 % мали ліпші навички з аналізу медіаконтенту. Та на останок, підвищився рівень критичне ставлення до медіа та поліпшились навички розрізнення мови ворожнечі[4].

Таким чином, зазначимо що освітній процес модернізації в Україні йде помірено, та потребує «революційних» та докорінних змін для підготовки професійних кадрів для ринку праці, та, перш за все, підвищення рівня освіченості молоді. Проекти з медіаосвіти та медіаграмотності – є одними з

перших кроків до цього, але існують певні труднощі, а також недоліки запровадження таких:

1. Недостатня підтримка з боку держави;
2. Недостатня забезпеченість матеріальної бази навчальних закладів та установ;
3. Недоліки у підготовці педагогічних кадрів: відсутність повної готовності до застосування новітніх методів проведення навчальних занять та ін.

Оминаючи увагою такі факти, відзначимо, що навіть маленькі кроки, які мають місце сьогодні це шлях до великого успіху – виховання освіченої нації, завдячую освітнім проектам та організації чіткої освітньої політики.

Література

1. Іванов В.Ф., Волошенюк О. В. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ:, 2012. 352 с.
2. Коропатник М. М. Медіаосвіта в Україні: історія і сьогодення. Наук. журнал «Сіверянський літопис», №3(129). Чернігів. 2016, с. 212
3. Онкович Г.В. Медіаосвіта : експерим. програма баз. навч. курсу для студ. вищ. навч. закл. Київ, 2010. 40 с.
4. Проект з медіаграмотності «Вивчай та розрізняй» розширюється на всю Україну. Перші результати надихають. Дата звернення 04.10.2019, URL: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/proekt_z_mediagramotnosti_vivchay_ta_rozriznyay_rozshiryuetsya_na_vsyu_ukrainu_pershi_rezultati_nadikhayut/
5. Стартував грандіозний проект з медіаграмотності «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» (L2D). Дата звернення 04.10.2019, URL: <http://www.aup.com.ua/startuvav-grandiozniy-proekt-z-media/>
6. Чистий виклик медіаграмотності в Україні. Дата звернення 04.10.2019, URL: <http://www.aup.com.ua/chistiy-viklik-mediagramotnosti-v-ukr/>